

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/41/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123204936
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123204936.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., IČO: 00 151 653, so sídlom Tomášikova 48, 832 37, Bratislava, zastúpenému: Mária Grochová a partneri s.r.o., IČO: 36 863 017, so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice, o primerané finančné zadostučinenie 600,- eur, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9Csp/53/2023-89 zo dňa 10.08.2023 v spojení s opravným uznesením č.k. 9Csp/53/2023-111 zo dňa 18.09.2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje sa rozsudok vo výroku I. v spojení s opravným uznesením.
- V prevyšujúcej časti sa rozsudok zrušuje a vec sa vracia súdu I. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 05,00 €, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

III. Žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznáva“.

2. Opravným uznesením súd prvej inštancie rozhodol takto cit.:

„I. O p r a v u j e v rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 9Csp/53/2023-89 zo dňa 10. augusta 2023 dátum rozhodnutia tak, že uvedený dátum rozhodnutia má správne znieť 10. augusta 2023.

II. O p r a v u j e výrok I. rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 9Csp/53/2023-89 zo dňa 10. augusta 2023 tak, že správne majú znieť:

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 05,00 €, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.“

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávacom prípade zo strany žalobcu došlo k iniciovaniu súdneho konania z dôvodu neprijateľnosti zmluvnej podmienky, v ktorom bol úspešný. Úspešne teda uplatnil porušenie jeho práva garantovaného ako zákonom o ochrane spotrebiteľa, tak aj Občianskym zákonníkom. Pri neexistencii kritérií pre určovanie výšky finančného zadostučinenia, mal súd prvej inštancie za to, že finančné zadostučinenie musí byť priznané ako primerané. V prejednávanej veci patrí finančné zadostučinenie za porušenie ustanovení občianskeho zákonníka ako aj zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa spôsobujúce neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Uviedol, že akceptuje rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove (na ktorú sa opakovane

odvoláva ako žalobca, tak najmä jeho právny zástupca), podľa ktorej jedným z kritérií primeranosti môže byť aj suma, o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa chcel obohatiť a výška primeraného finančného zadosťučinenia (ďalej v texte aj ako „PFZ“) by mala dosahovať aspoň 50 % tejto sumy. Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia teda súd prihliadal na charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá mohla spotrebiteľovi (žalobcovi) spôsobiť ujmu maximálne 8,- eur (táto suma mohla byť účtovaná iba raz, ak úver nebol splatený v rámci stanovenej doby a to až po jej uplynutí; nešlo o sankcionovanie omeškania jednotlivých splátok). Za primeranú výšku finančného zadosťučinenia považoval súd prvej inštancie sumu 5,- eur.

Podľa súdu prvej inštancie k záveru o šikanóznom charaktere žaloby (resp. o porušenie dobrých mravov a zodpovednosti za ich porušenie) je treba preukázať úmysel žalobcu smerujúci hlavne k spôsobeniu ujmy, pričom iný cieľ žaloba nesleduje alebo je tento iný cieľ zanedbateľný. V prejednávanej veci súd takýto úmysel žalobcu preukázaný nebol, naopak tento si uplatnil zákonný nárok dovŕšujúci reparáciu nezákonného stavu vyvolaného dodávateľom.

Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania žalovaným súd prvej inštancie prijal záver, že žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia možno podať spolu so žalobou o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo priznania iného nároku spotrebiteľovi a v takomto prípade sa eliminuje riziko možného premlčania, ktoré lehota začína plynúť až právoplatnosťou rozhodnutia o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo o priznaní iného nároku. Ak by spotrebiteľ žaloval osobitne, tak premlčacia lehota PFZ začína plynúť právoplatnosťou rozhodnutia o úspešnom uplatnení práva spotrebiteľa a premlčí sa uplynutím 3 rokov. Žalobou uplatnený nárok tak nepovažoval za premlčaný.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 a § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súd prvej inštancie uviedol, že si je vedomý, že v konaní išlo o nárok, ktorého výška závisela od úvahy súdu a vtedy je žalobca úspešný, ak je úspešný v základe nároku. V prejednávanej veci však žalobca ako aj jeho právny zástupca majú vedomosti o rozhodovacej praxi Okresného súdu Prešov ako aj Krajského súdu v Prešove, na ktorú sa odvolávajú a ktorej základná téza pre výšku PFZ je uvedená vyššie. Ak teda žalobca spolu s právnym zástupcom výšku priznanej sumy PFZ prekročili 120x a to podľa súdu úmyselne, javí sa, že výška trov právneho zastúpenia nebola iba nevyhnutným produktom súdneho konania ale jeho podstatným dôvodom. Na základe uvedeného mal súd prvej inštancie za to, že by sa priečilo zásade spravodlivosti, aby napriek úspechu bola žalobcovi priznaná náhrada trov konania, ktorá by priznanú sumu niekoľkokrát prevýšila.

5. Proti tomuto rozhodnutiu vo vzťahu k výrokom II. a III. podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku síce správne a výstižne posúdil inštitút PFZ, ale jeho správne myšlienky výrok rozsudku, ktorým mu priznal PFZ vo výške 5,- eur, v celom rozsahu poprel. Súd prvej inštancie, k takejto symbolickej sume PFZ dospel, s odvolávaním sa na rozhodovaciu prax Krajského súdu Prešov, podľa ktorej jedným z kritérií primeranosti môže byť aj suma, o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa chcel obohatiť a výška PFZ by mala dosahovať aspoň 50 % tejto sumy. Súdu prvej inštancie však uniklo, resp. neprihliadol na to, že táto rozhodovacia prax Krajského súdu Prešov, týkajúca sa vyššie uvedených 50 %, na ktorú sa odvoláva aj jeho právny zástupca sa týka výlučne vecí, v ktorých išlo o bezdôvodné obohatenia dodávateľov, ako dôsledok bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľských úverov. Ani v jednom prípade nešlo o reštitučný nárok z neprijateľnej zmluvnej podmienky. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa podľa žalobcu nedá zistiť, ako prišiel súd prvej inštancie na to, že táto suma mohla byť účtovaná iba raz, ak úver nebol splatený v rámci stanovenej doby a to až po jej uplynutí; nešlo o sankcionovanie omeškania jednotlivých splátok, keď takéto zistenie súdu prvej inštancie je v priamom rozpore so znením predmetnej zmluvnej podmienky, podľa ktorej: „Ak Dlžník neuhradí Pohľadávku Banky riadne a včas, Banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od Dlžníka aj zmluvnú pokutu vo výške 8 EUR, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.“ Zo znenia zmluvnej podmienky vyplýva, že zmluvná pokuta je určená intervalom, s dolnou limitou 8,- eur a s hornou limitou najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov. V tejto súvislosti poukázal na § 3a ods. 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. Predmetná zmluvná podmienka je tak určená intervalom od 8,- eur do 700,- eur, (čo je výška poskytnutých peňažných prostriedkov žalobcovi). Súdu prvej inštancie je pritom z rozhodovacej praxe známe, že žalovaný zotrváva na prijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky, a v každej súdnej veci na tento svoj postoj využíva aj odvolacie konanie, na čo má samozrejme právo, ale súčasne mu musí byť zrejmé, že neexistuje dôvod na zmenu ustálenej rozhodovacej praxe, určujúcej neprijateľnosť predmetnej

zmluvnej podmienky. Použitím terminológie trestného práva žalovaný porušuje práva spotrebiteľov špeciálnou recidívou. K posudzovaniu výšky reštitučných nárokov vyplývajúcich z neprijateľnej zmluvnej podmienky žalobca dal do pozornosti rozsudok Okresného súdu Žilina sp.zn. 14C/295/2014 z 24.9.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp.zn. 11Co/471/2015 z 28.6.2016 a v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 6Cdo/127/2017 z 30.1.2019, bolo priznané PFZ vo výške 1.194,98 eura, čo predstavuje 25 násobok poplatku, ktorý bol určený za neprijateľný, čo potvrdzuje jeho názor, vyjadrený vyššie, o bezlimitnej hornej hranici výšky PFZ. K tomu žalobca dodal, že nič nebráni ani tomu, aby výška PFZ, výšku majetkovej ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila, alebo vznikla, prekročila. Žiadna právna norma neurčuje horný limit výšky PFZ a to ani pri neprijateľných zmluvných podmienkach, z ktorých reštitučné nároky nevyplývajú. V tejto súvislosti považoval žalobca za evidentné, že PFZ vo výške 5,- eur, nemôže vo vzťahu k dodávateľovi, ktorému paradoxne v krízovom období vzrástol za rok 2022 čistý zisk o 6,5 % na 243 mil. eur (medializovaná správa TASR z 28.2.2023) mať žiadnu z funkcií, deklarovaných súdom prvej inštancie. Z uvedených dôvodov žalobca navrhol rozsudok, v odvolaní napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Proti tomuto rozsudku vo vzťahu k výroku I. a súvisiacemu výroku III. podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj žalovaný z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie v rozpore s požiadavkami spravodlivého procesu ponechal bez adekvátnej odpovede jeho námietku výkonu práva v rozpore so dobrými mravmi zo strany žalobcu. V týchto súvislostiach vo vyjadrení k žalobe i na pojednávaní dňa 10.08.2023 namietal, že žaloba má šikanózný charakter. Je ňou úplne negovaný hlavný cieľ sledovaný právnymi normami na úseku ochrany spotrebiteľa, ktorým je odstránenie nerovnováhy v právnom vzťahu medzi podnikateľom a spotrebiteľom a jeho ďalšie, riadne fungovanie bez nevyvážených prvkov. Uplatnený žalobný nárok nie je zavŕšením ochrany poskytnutej spotrebiteľom, ale jej jediným skutočným motívom. Určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v konaní vedenom pod sp.zn. 11Csp/9/2022 bolo len „formalitou“ a predstupňom aktuálnej žaloby; nikdy nešlo o nastolenie akejkoľvek rovnováhy, ale len o obohatenie sa na úkor finančnej inštitúcie, či už vo forme finančného zadostučinenia pre žalobcu alebo náhrady trov právneho zastúpenia pre jej právneho zástupcu. Súd prvej inštancie sa k tejto otázke vyjadril len veľmi stručne v bode 6 odôvodnenia napadnutého rozsudku. S jeho obranou sa súd prvej inštancie nevyrovnal, neobjasnil, prečo ju nepovažoval za správnu alebo významnú, a neposkytol k nej žiadnu odpoveď. S uvedeným úzko súvisí, že súd zamietol aj jeho zodpovedajúci dôkazný návrh na výsluch žalobcu. Otázka súladu žalobného nároku s dobrými mravmi nikdy nesmie byť „nepotrebná“ ani „nehospodárna“, naopak, je integrálnou súčasťou procesu nachádzania spravodlivej rovnováhy ako hlavného poslanie súdnej moci; výsluch žalobcu bol navyše jediným možným prostriedkom, ako prispieť k jej bližšiemu objasneniu, keďže o príslušných skutočnostiach na strane žalobcu nemôžeme mať z povahy veci vopred žiadnu vedomosť.

V ďalšom žalovaný namietal právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého premlčacia doba nároku na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia začína plynúť až od okamihu úspešného uplatnenia porušenia práva. Predmetný právny názor považuje za nesprávny pre jeho rozpor s ustáleným prístupom k posudzovaniu premlčania nárokov, ktoré má byť závislé výlučne od objektívnych skutočností, a medzi ktoré patrí aj nárok podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. (na rozdiel od premlčania napr. nárokov na náhradu škody a na vydanie bezdôvodného obohatenia, kde sa právne významnou stáva aj subjektívna vedomosť dotknutého subjektu). Znamenalo by to totiž, že začiatok plynutia premlčacej doby by sa stal závislým na subjektívnom rozhodnutí spotrebiteľa iniciovať súdne konanie, v ktorom uplatní porušenie práva alebo povinnosti zo sféry spotrebiteľského práva. V zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania by tak došlo k neprípustnému posunutiu začiatku premlčacej doby, a to prakticky neobmedzene a podľa ľubovôle spotrebiteľa. Keďže porušením povinnosti, o ktorom bolo rozhodnuté v konaní sp.zn. 11Csp/9/2022 a sp.zn. 9CoCsp/50/2022, bol nedostatok určitého konkrétneho obsahu zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 04.7.2017 (zmluvnej podmienky o zmluvnej pokute za omeškanie), rozhodujúcim okamihom pre posudzovanie premlčania satisfakčného nároku mohlo byť len jej uzavretie. Premlčania doba potom v zmysle vyššie citovanej judikatúry začala plynúť nasledujúceho dňa 5.7.2017 a skončila uplynutím troch rokov – dňa 5.7.2020. Žaloba však bola podaná až dňa 19.5.2023, takže došlo k premlčaniu nároku na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia, čo v spojení s jeho námietkou premlčania malo rezultovať do plného zamietnutia žalobného návrhu.

Napokon žalovaný namietal aj záver napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie reagoval na jeho námietku, že podmienkou vzniku nároku podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. musí byť aj vznik ujmy na strane dotknutého spotrebiteľa. Podľa žalovaného nemateriálna ujma je *conditio sine qua*

non aj satisfakčného nároku podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., a tak sa k nej malo pristupovať aj z hľadiska procesných povinností subjektu, ktorý sa ho žalobne domáha. Bolo povinnosťou žalobcu označiť a preukázať, o akú nemateriálnu ujmu v jeho prípade išlo, aby bolo možné posúdiť, či vôbec ide o ujmu kompenzovateľnú v mantineloch relevantného zákonného ustanovenia, ale aj či je požadované zadosťučinenie primerané povahe a rozsahu vzniknutej ujmy. Na druhej strane, ak žalobca – a to napriek svojmu kvalifikovanému právnomu zastúpeniu – na príslušný znak relevantnej právnej normy neprodukoval žiadne tvrdenie, a už vôbec žiaden dôkazný návrh, bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vyvodiť z takejto jeho pasivity zodpovedajúce procesné dôsledky spočívajúce v zamietnutí žaloby. Ak, napriek tomu, súd prvej inštancie posúdil žalobný nárok bez toho, aby sa akokoľvek zaoberal otázkou vzniku alebo hrozby nemateriálnej ujmy na strane žalobcu, ide o zjavné nesprávne právne posúdenie veci, ktoré diskvalifikuje napadnutý rozsudok ako správny a zákonný.

Navrhol preto, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, a to tak, že žalobu aj v napadnutom rozsahu zamietne a zaviazá žalobcu na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania, v oboch prípadoch v rozsahu 100 %.

7. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Pokiaľ žalovaný v odvolaní uviedol, že sa jedná o šikanóznou žalobu a žalobca koná špekulatívne v rozpore s dobrými mravmi, s poukazom na ust. § 4 ods. 10 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, je potrebné práve žalovaného považovať za subjekt, ktorý už dlhodobo nerešpektuje rozhodnutia súdov a spotrebiteľské právo. Na základe uvedeného je potrebné považovať práve za špekulatívnu argumentáciu žalovaného, pričom práve jeho konanie ako dodávateľa finančnej služby je potrebné posúdiť skrz prizmu dobrých mravov. Porušením primárnej povinnosti zo strany žalovaného došlo k vzniku sekundárneho zákonného následku v podobe určenia NZP. Následné uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia na súde je len následkom vyplývajúcim z bezdôvodného ohrozenia práv spotrebiteľa spôsobilého privodiť mu ujmu. Podľa žalobcu nemožno svojvoľne aplikovať ustanovenia o ochrane osobnosti, a to konkrétne § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka na právny inštitút primeraného finančného zadosťučinenia podľa zákona o ochrane spotrebiteľa. Považuje za absolútne mylné chápanie inštitútu PFZ žalovaným, že inštitút PFZ nemôže slúžiť na finančné obohatenie spotrebiteľa. Z dôvodu, že inštitút PFZ nepozná žiadnu alternatívu k peňažnej forme PFZ, tak z toho vyplýva, že úspešnou žalobou sa práve spotrebiteľ v istej forme obohatiť musí. Nemožno však takéto obohatenie spotrebiteľa stotožňovať s bezdôvodným obohatením, t.j. každé získanie finančných prostriedkov je predsa obohatením sa subjektu, ktorý finančné prostriedky získal. Uplatnená suma 600,- eur predstavuje 0,0000024 z výšky zisku žalovaného za rok 2022, pričom tento zisk pozostáva aj z neprijateľných zmluvných pokút. Symbolická suma PFZ predsa dodávateľa neodradí od neustáleho porušovania spotrebiteľských práv a noriem. Opätovne za nesprávnu, až priam iluzórnu žalobca považuje aj vznesenú námietku premĺčania voči nároku na priznanie PFZ z dôvodu, že od uzavretia zmluvy uplynuli viac ako tri roky. Nárok na priznanie PFZ je v zmysle § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa spätý s úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi v podobe právoplatného rozhodnutia súdu. Preto až moment „úspešného uplatnenia“ je *conditio sine qua non* pre súdne uplatnenie tohto nároku.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a *contrario*) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné v časti potvrdiť a v časti zrušiť.

9. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobcu opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej ako „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), upravujúce práva spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak sa na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za porušenie zodpovedá.

10. „Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ,

na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

11. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia v celkovej výške 600,- eur titulom úspešného uplatnenia (bránenia) svojich spotrebiteľských práv v spore vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 11Csp/9/2022, v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok.

12. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Tvrdenie žalobcu o úspechu v základnom konaní bolo preukázané rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/9/2022-129 zo dňa 06.05.2022 v spojení s opravným uznesením č.k. 11Csp/9/2022-161 z 15.06.2022, ktorým okresný súd vo výroku II. určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04.07.2017 v časti II. Ostatné ustanovenia, bod 5 v znení: „Ak Dlžník neuhradí Pohľadávku Banky riadne a včas, Banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od Dlžníka aj zmluvnú pokutu vo výške 8 EUR, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.“ Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 9CoCsp/50/2022-190 zo dňa 23.02.2023 bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, vrátane výroku o určení neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť dňa 14.04.2023.

13. Za stavu, keď rozsudkami Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/9/2022-129 zo dňa 06.05.2022 a Krajského súdu v Prešove č.k. 9CoCsp/50/2022-190 zo dňa 23.02.2023 došlo k vyhovneniu žaloby v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky v dôsledku prijatých záverov, že na základe takejto zmluvnej podmienky pri akejkoľvek pohľadávke dodávateľa, teda aj pri zanedbateľnej, a pri akomkoľvek dlhom omeškaní musí spotrebiteľ zaplatiť tu istú zmluvnú pokutu, teda takáto zmluvná pokuta, ktorá je paušálna, nezohľadňuje ani výšku pohľadávky žalovanej, ani dobu omeškania, a tým spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že v tejto veci základ nároku je daný. Bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenie práva alebo povinnosti umožňujúci žalobcovi požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie.

14. Odvolací súd je toho názoru, že spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie nie len v prípade vzniku ujmy, ale už aj vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Samotné vyvolanie stavu žalovaným, na základe ktorého by žalobcom ako spotrebiteľom ujma mohla vzniknúť, je jedným z predpokladov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Spotrebiteľ nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti, týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už čo i len hrozba vzniku ujmy. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy.

15. Ani analogicky nemožno aplikovať ustanovenie § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže Zákon o ochrane spotrebiteľa žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorým môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita.

16. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením otázky premlčania nároku žalobcu súdom prvej inštancie, nakoľko jediným predpokladom na uplatnenie tohto nároku je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Otázka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie bola vysvetlená v rozhodnutí NS SR sp.zn. 6 Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016 alebo 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019. Nielen judikatúra Najvyššieho súdu, ale aj Zákon o ochrane spotrebiteľa v ustanovení § 3 ods. 5 poslednej vety výslovne stanovuje, že jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadosťučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi.

17. V prejednávanej veci premlčania doba na uplatnenie tohto nároku nemohla začať plynúť skôr, než dňom nasledujúcim po právoplatnosti príslušného rozhodnutia. Až moment „úspešného uplatnenia“ je *conditio sine qua non* pre súdne uplatnenie tohto nároku. Podľa právnych úvah žalovaného by nárok na primerané finančné zadosťučinenie bol skôr premlčaný ešte ako vôbec by takéto porušenie bolo judikované alebo vôbec zistené, resp. by došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Práve právoplatné judikovanie či už povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie alebo neprijateľnosti zmluvnej podmienky je objektívnou okolnosťou pre začatie plynutia premlčacej doby. Počiatok teda vôbec nie je závislý na subjektívnom rozhodnutí spotrebiteľa. V prejednávanom spore rozhodnutie Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/9/2022-129 zo dňa 06.05.2022 v spojení opravným uznesením a s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 9CoCsp/50/2022-190 zo dňa 23.02.2023 nadobudlo právoplatnosť dňa 14.04.2023, počnúc nasledujúcim dňom mohol žalobca svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie uplatniť na súde. Žaloba bola súdu doručená 19.05.2023, preto odvolacia námietka premlčania prednesená žalovaným nie je dôvodná.

18. Zároveň odvolací súd dodáva s odkazom napr. na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 22CoCsp/44/2022 zo dňa 15.12.2022, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že najprv musí byť v jednom súdnom konaní spotrebiteľ úspešný a až následne ako úspešný si môže uplatniť právo na primerané finančné zadosťučinenie. Zo žiadneho právneho predpisu teda nevyplýva, že by malo ísť až o následné konanie. Naopak, pokiaľ žalobca tvrdí, že došlo k porušeniu spotrebiteľského práva, a preto si uplatňuje finančné zadosťučinenie, v prípade úspechu toto priznané bude a v prípade nepreukázania tvrdeného porušenia, teda neúspechu spotrebiteľa musí byť zákonite aj tento nárok zamietnutý. Generovanie zbytočných konaní by bolo v rozpore s princípom hospodárnosti konania.

19. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú aj odvolaciu námietku žalovaného ohľadne zamietnutia návrhu žalovaného na výsluch žalobcu, za účelom zodpovedania otázky, či zo strany žalobcu podanie žaloby o primerané finančné zadosťučinenie v tomto prípade predstavuje výkon práva v súlade s dobrými mravmi. Z hľadiska hospodárnosti konania postačovali pre rozhodnutie súdu o nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia žalobcami predložené listinné dôkazy a vyjadrenie jeho právneho zástupcu na pojednávaní dňa 10.08.2023. Výška priznaného finančného zadosťučinenia sa následne odvíjala od vlastnej úvahy súdu prvej inštancie vychádzajúc zo skutkových tvrdení žalobcov. Odvolací súd nevidí žiaden dôvod, prečo by podanie žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia malo predstavovať výkon práva, ktorý by mal byť v rozpore s dobrými mravmi. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia má charakter sankcie, ktorá má postihovať toho, kto vo vzťahu k spotrebiteľovi postupoval v rozpore so zákonom, pričom v tejto veci bol uvedený záver o porušení spotrebiteľského práva zo strany žalovaného v konaní pred súdom prvej inštancie preukázaný.

20. Z hľadiska výšky priznávaného primeraného finančného zadosťučinenia musí odôvodnenie priznanej výšky byť presvedčivé. Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva na voľnej úvahe súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolností tak na strane žalobcov ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv, povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho

prostriedku ochrany. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, čo viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

21. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu. (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2022 sp.zn. 7Cdo92/2021 uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 4/22 rozhodnutia vo veciach občianskoprávných č. 48).

22. Odvolací súd zároveň je toho názoru, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

23. Vzhľadom na porušenie spotrebiteľských práv žalobcu zo strany žalovaného, sa priznanie finančného zadosťučinenia javí odvolaciemu súdu ako dôvodné, však nie v sume 5 eur, ktorú nepovažoval za dostatočne odradzujúcu pre žalovaného k ďalšiemu prípadnému porušovaniu predpisov spotrebiteľského práva. Správne súd prvej inštancie konštatoval, že primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu povahu pre dodávateľa a má poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi.

24. Súd prvej inštancie síce uvádza, že zmluvná pokuta vo výške 8,- eur mohla byť vyúčtovaná iba raz, ak úver nebol splatený v rámci stanovenej doby a to až jej uplynutí, z ustanovenia predmetnej zmluvnej podmienky upravenej v časti II. Ostatné ustanovenia, bod 5 Zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 04.07.2017, však nie je zrejmé (jednoznačné), či banke nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vzniká jednorazovo alebo opakovane pri každom neuhradení pohľadávky banky. Nie je zrejmé, či možno aj opakovane žiadať túto sankciu, najmä v prípade, keď dlžník vyrovná omeškaný dlh a veriteľ nepristúpi k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti, alebo či sa jedná o jednorazovú sankciu. Zároveň podľa tejto zmluvnej podmienky je zmluvná pokuta určená sumou 8,- eur ako dolnou hranicou a hornou hranicou najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov. Z uvedených dôvodov sa preto odvolaciemu súdu javí, že predmetná neprijateľná zmluvná podmienka mohla spôsobiť žalobcovi vyššiu ujmu ako súdom prvej inštancie spomínaných 8,- eur. Napriek tomu súd prvej inštancie priznal žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie neproporcionálne nižšej výške 5 eur. Odvolací súd preto považoval odvolanie žalobcu v tejto časti za dôvodné.

25. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v spojení s opravným uznesením potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 a v prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s použitím ustanovenia § 391 CSP.

26. V ďalšom konaní preto bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne sa zaoberať výškou uplatneného primeraného finančného zadosťučinenia nad priznanú sumu 5,- eur vo vyššie uvedených intenciách, rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu tak, aby primerané finančné zadosťučinenie zostalo na primeranej úrovni a zároveň aby bola naplnená funkcia účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany a pritom primerané finančné zadosťučinenie neslúžilo na finančné obohatenie sa žalobcu. Vzhľadom na osobitné okolnosti veci nateraz rámcom sa javí byť suma primeraného finančného zadosťučinenia určená limitom od 200,- eur do uplatnenej výšky 600,- eur. Svoje rozhodnutie náležite odôvodní tak, aby zodpovedalo požiadavkám vyjadreným v ust. § 220 ods. 2 CSP.

27. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie ako o trovách prvoinstančného tak i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).